

CONTROLUL JUDICIAR AL URMĂRIRII PENALE ÎN AL DOILEA GRAD DE JURISDICȚIE – CONTROVERSE ȘI OPORTUNITĂȚI DE REGLEMENTARE

Tudor OSOIANU,
doctor în drept,
profesor universitar,
Academia „Ștefan cel Mare” a MAI
<https://orcid.org/0000-0003-1506-4501>

Dinu OSTAVCIUC,
doctor în drept,
conferențiar universitar, rector al
Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI
<https://orcid.org/0000-0001-5317-3296>

SUMAR

În acest articol autorii operează interpretări teoretice a normelor de procedură aplicate de judecătorii de instrucție, precum și de către instanțele care exercită controlul judiciar al urmăririi penale în al doilea grad de jurisdicție. Controlul judiciar al procedurii prejudiciare este realizat nu numai de judecătorul de instrucție, dar și de judecătorii completelor specializate în cadrul curților de apel, care examinează recursurile depuse asupra încheierilor judecătorilor de instrucție în cazurile prevăzute de lege.

S-a urmărit în egală măsură asigurarea balanței între interesul public general de investigare eficientă a infracțiunilor, pe de o parte, iar pe de altă parte – respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale tuturor persoanelor care, *volens/nolens*, au fost antrenate în sfera justiției penale.

Se optează pentru *revizuirea* procedurii de control judiciar al urmăririi penale, în primul rând – pe cale legislativă. În acest sens, se propune ca în cadrul unui articol distinct să fie reglementată procedura de regulă scrisă de examinare a recursului asupra tuturor încheierilor pronunțate de judecătorul de instrucție în cadrul urmăririi, în afara celor indicate expres în art. 311 CPP.

Cuvinte-cheie: *urmărire penală, judecător de instrucție, curte de apel, recurs, control judiciar.*

JUDICIAL CONTROL OF CRIMINAL PROSECUTION IN THE SECOND DEGREE OF JURISDICTION – CONTROVERSIES AND REGULATORY OPPORTUNITIES

SUMMARY

The authors operate theoretical interpretations of the rules of procedure applied by the investigating judges, as well as by the courts that exercise judicial control of the criminal investigation in the second degree of jurisdiction. The judicial control of the prejudicial procedure is carried out not only by the investigating judge, but also by the judges of the specialized panels of the appeal courts, who examine the appeals filed against the decisions of the investigating judges in the cases provided for by law.

It was equally sought to ensure the balance between the general public interest of effective investigation of crimes, on the one hand, and on the other hand, the respect of the fundamental rights and freedoms of all persons, who were willingly/nolently brought into the sphere of criminal justice.

It is opted for the revision of the procedure of judicial control of the criminal prosecution primarily through legislation. In this sense, it is proposed that a separate article regulates the written rule procedure for examining the appeal on all conclusions pronounced by the investigating judge during the investigation, apart from those expressly indicated in art. 311 CPC,

Key-words: *criminal investigation, investigating judge, appeal court, appeal, judicial control.*

Introducere

Încheierile judecătorului de instrucție, adoptate ca urmare a exercitării controlului judiciar al urmăririi penale, sunt pasibile, de regulă, a fi atacate cu recurs la curtea de apel, care este investită cu atribuții privind controlul legalității încheierilor judecătorului de instrucție. Această competență funcțională revine completelor specializate ale Colegiului penal în cadrul curților de apel.

CPP RM prevede două categorii de recursuri cu temeuri, termene și proceduri diferite, dar care au aceeași funcție de exercitare a controlului judiciar al urmăririi penale în al doilea grad de jurisdicție. În

primul caz, avem în vedere procedura recursului în ordinea prevăzută de art. 311, 312 CPP, în al doilea caz – procedura recursului în ordinea prevăzută de art.437- 451 CPP.

Discuții și rezultate

Din **prima categorie** fac parte încheierile judecătorului de instrucție care sunt susceptibile a fi atacate în termen de 3 zile (în conformitate cu prevederile art. 196 alin. (2), art. 302 alin. (2) CPP și art. 311 alin. (1) CPP):

- privind aplicarea sau neaplicarea arestării preventive sau a arestării la domiciliu; privind prelungirea sau refuzul de a prelungi durata acestor măsuri; privind liberarea provizorie sau refuzul liberării provizorii (art. 196 alin. (2) art. 311 alin. (1) CPP RM);
- privind autorizarea sau respingerea internării forțate a persoanei în instituția medicală (art. 152 alin. (2), (7), 305 alin. (8) CPP);
- privind aplicarea sau prelungirea ordonanței de protecție a victimei violenței în familie (art. 215/1 alin. (6) CPP);
- privind autorizarea sechestrului asupra bunurilor (art. art. 209 alin. (1) CPP, combinat cu art. 302 alin. (2) CPP și art. 306 CPP);
- privind aplicarea amenzii judiciare (art. 184 alin. (4), art. 201 alin. (5), art. 302 alin. (2) CPP);
- privind ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport (art. 182 CPP);
- privind restituirea sau trecerea în contul statului a cauțiunii (art. 194 CPP);
- limitarea dreptului părților în proces de a lua cunoștință de materialele dosarului penal (art. 293 alin. (5) CPP);
- desemnarea reprezentantului persoanei juridice în condițiile art. 521 alin. (2/1) CPP [8, pct.53].

Procedura recursului asupra acestei categorii de încheieri este reglementată de art. 311, 312 CPP. De fapt, dispozițiile art.311, 312 CPP prevăd în mod expres procedura de contestare și examinare a recursurilor asupra încheierilor:

- privind aplicarea sau neaplicarea arestării preventive ori a arestării la domiciliu;
- privind liberarea provizorie sau refuzul liberării provizorii;
- privind prelungirea sau refuzul de a prelungi durata acestor măsuri.

Ar trebui să precizăm că titularii ai dreptului de exercitare a recursului în condițiile art. 311, 312 CPP asupra încheierii pronunțată de judecătorul de instrucție în ordinea prevăzută de art. 306 CPP privind autorizarea sechestrului, de exemplu, pot fi nu numai învinuitul, dar și alte persoane cărora le aparțin bunurile ori care invocă alte drepturi asupra lor.

Potrivit tezei a II -a din art. 302 alin. (2) CPP, „*Recursul se examinează în condițiile art. 311 și 312*”.

Textul „*se examinează în condițiile art. 311 și 312 din articolul 302 alin. (2) din Codul de procedură penală... reprezintă o normă de trimitere la articolele care reglementează procedura examinării recursului împotriva hotărârilor judecătorului de instrucție referitoare la autorizarea măsurilor procesuale de constrângere*” [7, pct. 17].

Deci, procedura examinării recursului asupra încheierilor privind autorizarea măsurilor procesuale de constrângere, inclusiv a aplicării sechestrului, se va realiza în conformitate cu prevederile art. 311 și 312 CPP, care, de fapt, reglementează procedura de depunere și examinare a recursului împotriva încheierii judecătorului de instrucție privind aplicarea sau neaplicarea arestării, arestării la domiciliu sau privind liberarea provizorie ori refuzul liberării provizorii, precum și privind prelungirea sau refuzul de a prelungi durata acestor măsuri.

Interpretarea prin *analogie* se reduce la lămurirea dispozițiilor legale prin recurgerea la alte dispoziții ce reglementează o materie asemănătoare. De fapt, Codul de procedură penală al R. Moldova abundă cu exemple de acest gen (a se vedea, de exemplu, prevederile art. 80 alin. (7), 87 alin. (9), 94 alin. (5), 112, 113 alin. (3), 132/10, 152 alin. (7), 276/1 alin. (6), 284 alin. (4) CPP). Bunăoară, chiar art. 312 alin. (4) CPP prevede că în procedura recursului respectiv se va întocmi proces verbal în condițiile art. 336 CPP, *aplicat în mod corespunzător*.

CC agreează aplicarea prevederilor CPP prin analogie cu ocazia examinării excepției de neconstituționalitate a art. 109 alin. (3) CPP. „*În prezenta cauză, judecătorul de instrucție, care a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, trebuie să se pronunțe pe marginea unui demers (depus de către procuror) privind audierea părții vătămate, pentru că aceasta din urmă vrea să plece peste hotarele țării. Curtea observă că dispozițiile contestate pot fi aplicate, mutatis mutandis, și la audierea părții vătămate (a se vedea articolul 111 alin. (2) din Codul de procedură penală)*” [6, pct.17, 18].

CtEDO reiterează că art. 5 par. 4, prin garantarea dreptului persoanelor arestate de a introduce o acțiune de contestare a legalității privării lor de libertate, proclamă și dreptul acestora, ca urmare a inițierii unei astfel de proceduri, la o hotărâre judecătorească rapidă cu privire la legalitatea detenției și dispunerea încetării acesteia, dacă se dovedește ilegală (a se vedea *Denis și Irvine c. Belgiei* [GC], nr. 62819/17 și 63921/17, §187, 1 iunie 2021) [13, par.46].

CtEDO reamintește că articolul 5 § 4 din Convenție garantează dreptul la o instanță imparțială și în procedurile privind dreptul la libertate [11, par.41].

CtEDO reiterează că procesul pe marginea recursului împotriva unei măsuri privative de libertate trebuie să fie contradictoriu și să garanteze egalitatea de arme între părți, adică între procuror și deținut.

Curtea observă că Curtea de Apel Chișinău nu și-a motivat decizia de a respinge cererea apărării de audie-

re a lui S.F. – partea vătămată. Ea notează că apărarea nu a avut posibilitatea să ia cunoștință de plângerea penală depusă de S.F. Ținând cont de natura faptelor imputate reclamantului, Curtea consideră că cunoașterea argumentelor părții vătămate de către reclamant și avocații săi le-ar fi oferit o posibilitate veritabilă de a contesta elementele care au dat naștere acuzațiilor aduse la adresa reclamantului și de a combate, astfel, argumentul persistenței bănuielii rezonabile de a fi săvârșit infracțiunea. În lumina celor de mai sus, Curtea conchide că nu a fost respectată cerința egalității armelor și a contradictorialității, prevăzute de art. 5 §. 4 al Convenției [14, par.146, 147].

În conformitate cu prevederile art. 312 alin. (6) CPP, dacă în ședința de judecată nu sunt prezentate materiale ce confirmă legalitatea aplicării măsurii preventive respective sau prelungirii duratei ei, instanța de recurs pronunță decizia de anulare a măsurii preventive dispuse sau, după caz, a prelungirii duratei ei și eliberează persoana reținută sau arestată.

„Controlul de către instanță trebuie să vizeze toate aspectele care pot conduce la concluzia nelegalității sau netemeinicii privării de libertate: respectarea cerințelor procedurale, caracterul rezonabil al bănuielii ce întemeiază arestarea, legitimitatea scopului urmărit prin arestare” [15, p.1001].

În caz de respingere a recursului, examinarea unui nou recurs privind aceeași persoană în aceeași cauză se admite la fiecare prelungire a duratei măsurii preventive respective sau la dispariția temeiurilor care au servit la aplicarea sau prelungirea arestului.

Decizia Curții de Apel pronunțată în conformitate cu prevederile art. 312 alin. (5) CPP este irevocabilă. „...Decizia prin care a fost respins recursul împotriva încheierii judecătorului de instrucție, adoptată în ordinea reglementată de art.312 Cod de procedură penală, nu cade sub incidența categoriilor de hotărâri irevocabile prevăzute la alin. (1) art. 452 Cod de procedură penală, ce pot fi contestate cu recurs în anulare la Curtea Supremă de Justiție, iar recursul în anulare declarat împotriva unei asemenea decizii este inadmisibil...” [4].

„Analizând dispozițiile legale expuse mai sus în raport cu speța dată, rezultă că decizia instanței de recurs prin care este casată integral încheierea din 04 august 2022 și prelungită măsura preventivă – arestarea la domiciliu, în privința învinutului M.V., adoptată în ordinea reglementată de art. 311-312 CPP, nu cade sub incidența categoriilor de hotărâri irevocabile prevăzute la alin. (1) art. 452 CPP, ce pot fi contestate cu recurs în anulare la Curtea Supremă de Justiție, iar recursul declarat împotriva deciziei instanței de recurs în speță este inadmisibil, deoarece o asemenea hotărâre nu este susceptibilă de a mai fi atacată cu recurs în anulare” [3].

Trebuie să recunoaștem că prevederile art. 312 CPP sunt racordate la standardele CEDO privind contestarea cu recurs a arestului preventiv sau la domiciliu, ce provin din prevederile art. 5 par.4. Totuși, practica de examinare a recursurilor privind încheierile de aplicare a altor măsuri de constrângere în afara

celor indicate în art. 311 CPP denotă că jurisprudența națională în materie nu este uniformă, fiind atestate modalități și opinii alternative de interpretare privind procedura de examinare a cererilor, perfectarea procesului verbal, emiterea încheierilor etc. [10, pct.17, 18]. De asemenea, dispozițiile art. 312 CPP nu conțin garanții privind prezentarea materialelor care au servit judecătorului de instrucție să fundamenteze hotărârea de autorizare a aplicării sechestrului. Astfel, dreptul la exercitarea căii de atac al recursului este supus unei limitări, deoarece învinutul nu poate beneficia efectiv de acest drept constituțional pentru a-și apăra pe cale judiciară dreptul la proprietate, dat fiind faptul că, chiar după primirea copieii hotărârii de autorizare a sechestrului, el nu are acces la materialele examinate în ședință închisă în condițiile art. 305 CPP și pe care le reține sau se bazează instanța de control judiciar pentru a-și motiva soluția. Deci, aplicarea prin analogie a prevederilor art. 312 CPP în cazul contestării *altor măsuri de constrângere* nu ar fi cea mai reușită abordare a legislatorului.

În a **doua categorie** includem încheierile judecătorului de instrucție care sunt pasibile a fi atacate în termen de 15 zile, adoptate conform prevederilor art. 313 alin. (6) CPP, prin care instanța s-a expus asupra ordonanțelor privind:

- refuzul de a începe urmărirea penală;
- scoaterea persoanei de sub urmărirea penală;
- încetarea urmăririi penale;
- clasarea procesului penal;
- reluarea urmăririi penale;
- încheierile adoptate ca urmare a examinării demersurilor referitoare la efectuarea acțiunilor de urmărire penală, a măsurilor speciale de investigații sau a altor măsuri în condițiile art. 305 alin. (8) CPP (de exemplu, încheierea judecătorului de instrucție referitor la autorizarea percheziției; încheierea judecătorului de instrucție referitor la refuzul de a autoriza cercetarea domiciliului și/sau instalarea în el a aparatelor ce asigură supravegherea și înregistrarea audio și video, a celor de fotografiat și de filmat);
- încheierile pronunțate asupra demersurilor privind autorizarea finalizării urmăririi penale în lipsa învinutului (art. 305/1 alin. (6) CPP).

În cauza *Lisoaia c. Moldovei*, „Guvernul a indicat o nouă cale de atac – anume art. 305 §. 8 din CPP – și a susținut că reclamanta ar fi putut să se bazeze pe acesta ca mijloc de a contesta autorizația de percheziție. Cu toate acestea, Curtea notează că această dispoziție nu era în vigoare în momentul evenimentelor în cauză și că a fost introdusă abia patru ani mai târziu, i.e. la 27.10.2012” [12, par.26].

Încheierile judecătorului de instrucție, specifice în art. 305 alin. (8) CPP, art. 313 alin. (6) CPP, art. 437 alin. (1) pct. 3/1, pct. 4) CPP sunt pasibile a fi atacate cu recurs, care urmează a fi examinat în conformitate cu prevederile Titlului II, Capitolul IV,

secția 2, § 2 din Partea specială a CPP. Instanțele de recurs resping, de regulă, recursurile privind încheierile care nu sunt indicate în art. 313 alin. (6) CPP, precum și în art. 437 alin. (1) pct. 3/1, 4) CPP.

Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău din 14.06.2021 a respins, ca inadmisibil, recursul avocatului V.C., cu menținerea încheierii contestate, fără modificări, deoarece în fața judecătorului de instrucție a pretins nulitatea procesului verbal de percheziție. „În contextul normelor art. 313 alin. (1), (6), 437 alin. (1) pct.3/1 și 449 alin. (1) pct.1) lit. c) CPP, s-a ajuns la concluzia inadmisibilității recursului, încheierea Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana, din 29.03.2021 fiind irevocabilă și nu se supune căii de atac în ordine de recurs, or, ea nu se referă la cazurile expres indicate în art. 437 alin. (1) pct. 3/1 CPP” [2].

Instanța de recurs nu s-a expus asupra motivelor invocate în recurs, or, instanța de recurs nici nu purcede la examinarea fondului recursului, deoarece soluția de respingere a recursului ca inadmisibil nu implică o verificare a hotărârii atacate, întrucât instanța de recurs nu poate proceda la o verificare de fapt și de drept a acesteia decât în cadrul unui recurs exercitat în mod legal. „Astfel, s-a menționat că prima instanță a specificat că încheierea emisă este irevocabilă și nu se atacă cu recurs, fapt care a fost omis de către recurent la cazul dedus judecării” [2].

Prin Decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 11.10.2017, recursul condamnatului a fost respins ca inadmisibil, „deoarece încheierea privind respingerea plângerii împotriva ordonanței procurorului de refuz în deschiderea procedurii de revizuire nu se atribuie la încheierile care, prin prisma art. 313 alin. (6) CPP, pot fi contestate cu recurs” [1].

Temeiurile indicate în art. 444 alin. (1) pct. 3), 7) – 13) CPP exced sferei de control judiciar al urmăririi penale în al doilea grad de jurisdicție, deoarece analiza conținutului lor denotă că se referă la sentințele pronunțate de judecători privind infracțiunile ușoare, pentru săvârșirea cărora legea prevede în exclusivitate pedeapsa nonprivativă de libertate, precum și la sentințele pronunțate de Curtea Supremă de Justiție. Deci, putem constata că temeiurile de recurs prevăzute în art. 444 alin. (1) pct. 3), 7) – 13) CPP prin definiție nu se pot referi la încheierile pronunțate de judecătorul de instrucție privind autorizarea unor acțiuni de urmărire penală/măsuri speciale de investigații, precum și cele pronunțate în urma examinării plângerilor în ordinea prevăzută de art. 313 CPP, dar sunt incidente recursului asupra sentințelor indicate în art. 437 alin. (1) pct. 1) și pct. 3) CPP.

Instanța de recurs, fiind investită cu atribuții privind controlul legalității încheierilor judecătorului de instrucție, nu este în drept a se expune asupra circumstanțelor de fapt și de drept care constituie obiect de examinare a cauzei penale în fond. Instanța de recurs „a reținut că recurentul își manifestă dezacordul nemijlocit cu analiza circumstanțelor invocate în plângerea sa, adică aceasta nu este de acord

nemijlocit cu aprecierea stării de fapt, însă, în cazul dat, instanța de recurs nu poate obliga procurorul de a dispune o nouă apreciere a probelor, doar axându-se pe dezacordul petiționarului...” [5].

În conformitate cu prevederile ar. 439 CPP, judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii:

- respinge recursul, menținând hotărârea atacată, dacă:
  - a) recursul este nefondat;
  - b) recursul este depus peste termen;
  - c) recursul este inadmisibil;
- admite recursul, casând hotărârea, parțial sau integral, rejudecă cauza cu adoptarea unei noi hotărâri. Atunci când circumstanțele de fapt și de drept ale speței o opun, instanța de recurs dispune, concomitent cu admiterea recursului, casarea încheierii judecătorului de instrucție și reluarea urmăririi penale.

Atunci când este admis recursul procurorului asupra încheierii judecătorului de instrucție privind refuzul de a autoriza măsurile speciale de investigații, fiind casată încheierea respectivă, CP al CA emite, în afară de decizie, și mandat judecătoresc de autorizare a măsurii speciale de investigație solicitată de procuror (a se vedea prevederile art. 6 pct. 25/1 și art. 12 alin. (2) CPP).

În conformitate cu prevederile art. 449 alin. (1) pct. 2) CPP, una din soluțiile pronunțate de instanța de recurs este admiterea recursului, casarea hotărârii atacate și dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de fond, dacă este necesară administrarea de probe suplimentare.

Atare soluție a instanței de recurs nu poate fi agreată în practica controlului judiciar al urmăririi penale în al doilea grad de jurisdicție, deoarece se referă numai la cazurile în care sunt admise recursurile asupra sentințelor pronunțate de judecătorii.

Curtea Supremă de Justiție nu tolerează practica instanțelor de recurs ordinar privind dispunerea rejudecării plângerii de către judecătorul de instrucție. În acest sens, CSJ conchide că „temeiul prevăzut de legislator la art. 449 alin. (1) pct. 2) lit. c) CPP, și anume când cauza se trimite la o nouă rejudecare, din motiv că este necesar de a administra probe suplimentare, nu se referă la examinarea recursului împotriva încheierii judecătorului de instrucție prevăzută de art. 437 alin. (1) pct. 3/1) CPP, ci este o soluție reglementată de legislator pentru cauzele când se judecă fondul, adică când se contestă sentința pronunțată de judecătorii privind infracțiunile ușoare pentru săvârșirea cărora legea prevede în exclusivitate pedeapsa nonprivativă de libertate, sentințele pronunțate de CSJ (art. 437 alin. (1) pct. 1), 3)) [9].

În Recomandarea CSJ nr. 71 „se specifică faptul că, în caz de casare a încheierii judecătorului de instrucție și dispunerea rejudecării cauzei în instanța de fond, se pune în pericol termenul judecării plângerii și, în general, cel de desfășurare a urmăririi penale, care duce, în

consecință, la încălcarea drepturilor participanților la un proces echitabil, examinat în termene restrânse” [9].

Chiar fără o remitere la judecare, exercitarea controlului judiciar al urmăririi penale în al doilea grad de jurisdicție, în conformitate cu prevederile Titlului II, Capitolul IV, secția 2, § 2 din Partea specială a CPP, presupune consumarea timpului, care, de cele mai multe ori, afectează termenul rezonabil al urmăririi penale.

În caz de refuz în autorizarea acțiunilor de urmărire penală, a măsurilor speciale de investigații, contestarea cu recurs în termen de 15 zile de către procuror a încheierii respective pare a fi inoportună/ irațională, deoarece, potrivit reglementărilor în vigoare și practicii judiciare în acest domeniu, are de suferit confidențialitatea și operativitatea în calitate de condiții indispensabile în procedura de autorizare de către judecătorul de instrucție a unor acțiuni de urmărire penală sau măsuri speciale de investigație. Deși în al doilea grad de jurisdicție ședințele la Curtea de Apel sunt, de asemenea, nepublice, trebuie să menționăm că în cazul depunerii recursului de către procuror asupra încheierii judecătorului de instrucție, emisă în conformitate cu prevederile art. 305 alin. (8) CPP, nu sunt aplicate în practică prevederile Hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii nr. 142/4 din 04.02.2014 cu privire la aprobarea Instrucțiunii referitor la activitatea de evidență și documentare procesuală în judecătoria și curțile de apel. Acest act normativ oferă în mod expres garanții de confidențialitate specifice numai procedurii de examinare a demersurilor de autorizare a unor acțiuni de urmărire penală sau măsuri speciale de investigații.

Concluzii și recomandări

Având în vedere cele expuse, suntem justificați a opta pentru revizuirea procedurii de control judiciar al urmăririi penale, în primul rând, pe cale legislativă. Prevederile art. 312 CPP reglementează, de fapt, procedura controlului judiciar al arestului și al măsurilor alternative ale arestului indicate în art. 311 CPP. Din acest motiv, aplicarea prin analogie a dispozițiilor art. 312 CPP pentru încheierile indicate în art. 302 alin. (2) CPP întâmpină dificultăți în jurisprudența instanțelor naționale. Aceleași considerente le reținem pentru aplicarea în mod corespunzător a prevederilor art. 437-451 CPP, care sunt destinate, în primul rând, pentru contestarea hotărârilor penale prin care prima instanță se expune prin sentință asupra fondului cauzei penale.

Deci, este oportun ca în cadrul unui articol distinct (de exemplu – 313/1 CPP) să fie reglementată procedura de recurs asupra încheierilor prevăzute în art. 301, 302 alin. (2), art. 305 alin. (8), art. 306, art. 313 alin. (6) CPP al Republicii Moldova. Păreră noastră este că nu există standarde care ar interzice examinarea, de regulă, în procedură scrisă a recursurilor în ordinea prevăzută de articolul pe care îl propunem.

Referințe bibliografice

1. Decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 12.02.2019. Dosar nr.4-1re-44/2019. http://juris-prudenta.csj.md/search_plen_penal.php?id=1733 (vizitat la 19.11.2022).
2. Decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 13.10.2021. Dosar nr. 1re-149/2021. http://juris-prudenta.csj.md/search_col_penal.php?id=19622 (vizitat la 19.11.2022).
3. Decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 16.11.2022. Dosar nr. 1re-133/2022. http://juris-prudenta.csj.md/search_col_penal.php?id=22310 (vizitat la 23.12.2022).
4. Decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 23.03.2022. Dosar nr. 1re-23/2022. http://juris-prudenta.csj.md/search_col_penal.php?id=20468 (vizitat la 29.03.2022).
5. Decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 27.01.2021. Dosar nr. 1re-20/2021. http://juris-prudenta.csj.md/search_col_penal.php?id=17786 (vizitat la 12.10.2022).
6. Decizia Curții Constituționale nr. 165 din 20.12.2018 de inadmisibilitate a sesizării nr. 205g/2018 privind excepția de neconstituționalitate a art. 109 alin. (3) din Codul de procedură penală (audierea martorului de către judecătorul de instrucție). În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2019, nr.119-131.
7. Decizia Curții Constituționale nr. 93 din 15.06.2021 de inadmisibilitate a sesizării nr. 102g/2021 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi a art.302 alin. (2) din Codul de procedură penală (procedura examinării recursului împotriva hotărârilor judecătorești de instrucție referitoare la autorizarea măsurilor procesuale de constrângere). În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2021, nr.168-174.
8. Hotărârea Curții Constituționale nr. 30 din 22.11.2018 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din art.521 alin. (2) din Codul de procedură penală. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2018, nr. 513-525.
9. Recomandarea CSJ nr. 71 cu privire la judecarea recursului împotriva încheierilor adoptate în ordinea prevăzută de art. 313 CPP. http://jurisprudenta.csj.md/search_rec_csj.php?id=138 (vizitat la 28.11.2022).
10. Sesizarea nr. 144g din 19 septembrie 2022 privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor articolului 305 alin. (8) din Codul de procedură penală. https://constcourt.md/public/ccdoc/sesizari/144g_2022.09.19.pdf (vizitat la 28.11.2022).
11. Speța *Iurcovschi c. Moldovei*, hotărârea din 10.07.2018. <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-184501> (vizitat la 02.11.2022).
12. Speța *Lisovaia c. Moldovei*, hotărârea din 16.01.2018. <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-180287> (vizitat la 19.11.2022).
13. Speța *O.P. c. Moldovei*, hotărârea din 26.10.2022. <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-212690> (vizitat la 02.11.2022).
14. Speța *Tripăduș c. Moldovei*, hotărârea din 22.04.2012. <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-154890> (vizitat la 09.09.2022).
15. Udriou M. ș.a. *Codul de procedură. Comentariu pe articole*. Ed. a II-a. București, C.H. Beck, 2017. 2569 p.